

## Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ԱՐՔԵՊՍ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

1925 — 1980

Դեկտ. 2ին, Ս. Էջմիածնէն Ս. Աթոռ հասած հեռագիր մը կը գումէր անժամա- նակ վախճանումը Մայր Աթոռոյ բարձրաստիճան Միաբաններէն Այրարատեան Թեմի բազմամեայ եւ սիրուած Առաջն. Փոխանորդ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Արքեպս. Տէր Ստեփանեանի: Հանգուցեալը, հազիւ 55 տարեկան, ատենէ մը ի վեր կը տառապէր արդէն սրտի անկանոնութենէ: Մահն ալ արդիւնքն էր սրտի կաթնուածի:

Մայր Աթոռոյ Միաբանութեան հետ ու չափ Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնն ալ սգաւորուած է այս առիթով, ոչ միայն ոյ ուղեւորել իբրեւ անբաժան մասը Հայց. Ս. եկեղեցիին, ունի գիտակցութիւնը թէ արժէք մըն է որ կը գերեզմանուի իր մահով, այլ նաեւ անոր համար որ Հանգուցեալ Սրբազանը իբրեւ սնն եւ Սարկաւազ՝ հոս է որ առած է տարերքը հոգեւորական իր կրթութեան, իր ծննդավայր Դամասկոսէն իբրեւ ժառանգաւոր սնն Ստեփան Տէր Ստեփանեան երուսաղէմ գալով 1940ին եւ 1945ին Սարկաւազ ձեռնադրուելէ ետք տարի մըն ալ շարունակելով իր ուսումը Ընծայարանի բաժնին մէջ: Յետոյ ընտանեօք ներգաղթած է Հայրենիք, ուր լրացուցած է ընդհա- տուած իր կրօնական ուսումը աշակերտւելով Ս. Էջմիածնի Հոգեւոր ձեմարանին: 1951ին կը ձեռնադրուի կուսակրօն քահանայ՝ երաջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Զ. Կաթողիկոսէն, իսկ 1957ին՝ Եպիսկոպոս, Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսէն: Շատ չանցած կը նշանակուի Առաջնորդական Փոխանորդ Այրարատեան թեմին, եւ կը վարէ կարեւոր այդ պաշտօնը մինչեւ իր մահը:

Հանգ. Տ. Կոմիտաս Արքազան բանիցս եղած է արտասահման, ուղեկցելով Վե- հափառ Հայրապետին: 1975ին մաս կազմեց Ս. Աթոռ այցելող Վեհափառի շքախում- բին: Հոս եղաւ ան տակաւին անցեալ Օգոստոսին, իբրեւ ներկայացուցիչը Մայր Աթո- ռոյ Սաղիմական Հոգեւորականներու Համագումարին, եւ բացման նիստին կատարեց ընթերցումը Վեհափառին յղած ողջոյնի եւ օրհնութեան խօսքին:

● Եւ. 4 Դեկտ. — Կէսօրէ առաջ, Գերշ. Տ. Արիս Եպս. եւ Հոգշ. Տ. Անուշաւան Վրդ. ներ- կայ գտնուեցան Յրանչիսկեաններու Ս. Փրկիչ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, իտալիոյ մէջ վերջերս պատահած երկրաշարժի զոհերուն համար մա- տուցուած հանգստեան Ս. Պատարագին:

● Գշ. 9 Դեկտ. — Թէլ-Ալիլիլի Շուէտական ղեկավար Տիար Թորոթէն Օրն այցելեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

— Երեկոյեան, Հրէից Խանուկայի տօնին առթիւ, Քաղաքապետ Վսեմ. Թէտի Քսէլէթի կողմէ, Քաղաքապետարանի սրահին մէջ տրե- ուած ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. եւ Հոգշ. Տ. Ասպետ Վրդ.:

● Եւ. 18 Դեկտ. — Ս. Ուխտիս Միաբաննե- բնէն Հոգշ. Տ. Վրդէն Վրդ. Այբաղեան եւ Հոգշ.

Տ. Խաթակ Վրդ. Պարսամեան 10 օրուան համար ժամանեցին Ս. Աթոռ: Հայր Վրդէն, Լոնտոնի մէջ աւարտելէ ետք աստուածաբանական իր ուսումը, ներկայիս կը գտնուի Ժընև, իբրեւ Հովիւ Զուրցերիոյ փոքրաթիւ գաղութին:

● Ուր. 26 Դեկտ. — Եւրոպացւոց Ս. Ինըն- դեան տօնին առթիւ, Կէսօրէ առաջ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ի գլուխ Միաբանու- թեան, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Յրանչիսկեանց Գերշ. Կիրեթոսին եւ Լատինաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին: Ապա, հետո ունենա- լով Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. Եւ Հոգշ. Տ. Աս- պետ Վրդ. Եւ այցելեց Պապական Նուիրակին եւ Անկլիքեան Արքեպս. ին իսկ Գերշ. Տ. Կիրե- ղ Եպիսկ., Հոգշ. Հայրերու ընկերակցու- թեամբ, այցելեց Կաթողիկէ եւ Բողոքական փոքր յարանուանութեանց Հոգեւոր ղեկերուն:

## Տ. ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՉԱԿԻՐ ՔՅՆՅ. ԱԻԱԳԵԱՆ

1912 — 1980

Դեկտեմբեր 8, Երկուշաբթի կանուխ առաւօտուն, Բեթղեմի Ֆրանսական Հիւանդանոցին մէջ, երկար եւ տանջալից հոգեվարքէ մը ետք իր յաւիտենական բունը մտաւ Ս. Ծննդեան Տաճարի բազմավաստակ ծառայող Արժ. Տ. Գրիգոր Խաչակիր Քահանայ Աւագեանը, որ բաւական ատենէ ի վեր կը տառապէր շաքարախտէ:

Հանգուցեալը, աւագանի անունով Լեւոն, ծնած է Վառնա՝ Պուլկարիա՝ 1912ին: Երուսաղէմ եկած է 1930ին, ուր տառի մը աշակերտած է Ժառանգ. Վարժարանին: Յետոյ ատեն մը ծառայած է իրրեւ Միարան ի Ս. Յարութիւն եւ Ս. Փրկիչ: Ատեն մը հետեւած է ոսկերչութեան: Ամուսնացած է 1948ին, բայց մնացած է անզաւակ: Քահանայ ձեռնադրուած է 1956 Ապրիլ 17ին, Ս. Ծննդեան Տաճարին մէջ, ձեռամբ հանգ. Տ. Հայկազուն Եպս. Արքահամանի, եւ այնուհետեւ իրր ժամարար ծառայած է նոյն Տաճարին, ճշմարիտ հոգեւորականի մը վայել նուիրուածութեամբ:

Տարիներու իր խղճամիտ ծառայութիւնը զինք արժանի կացուցած է նախ Աւագ Քանանայի եւ ապա Խաչակիր Քահանայի տիտղոսներուն:

Հանգուցեալ Տէր Հօր մարմինը Երուսաղէմ փոխադրուեցաւ նոյն օրը: Վերջին օծումն ու թաղումը կատարուեցան յաջորդ առաւօտ՝ Դշ. Յ Դեկտեմբերին, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ: Ս. Պատարագը Աւագ Սեղանին վրայ մատոյց Հոգշ. Տ. Աւան Վրդ. Ղարիպեանը, իսկ վերջին օծումը կատարեց եւ դամբանականը խօսեցաւ Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. Գաբրիկեան, վեր հանելով բարեմասնութիւնները ննջեցեալին, իրրեւ համեստ ու հաւատաւոր պաշտօնեաներէն մէկը Աստուծոյ Սուրբ Տան:

Ժամը 10.30ին կատարուած հանգստեան պաշտամունքին, բազմաթիւ ազգայիններէ զատ, ներկայ եղան նաեւ Ս. Ծննդեան Տաճարի Յունաց եւ Լատինաց Տնսուչները, որոնք ապա քնկերացան Գերշ. Տ. Կիրեղ Սրբազանէ զխաւորուած յուդարկաւորութեան թափօրին մինչեւ Ս. Փրկչի գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ հանգուցեալ Տէր Հօր մարմինը, որմէ ետք բոլորն ալ դարձան Հ. Ե. Մ.ի Ակումբ՝ հոգեսուրճ առնելու:

Տէրը իր լոյսերուն մէջ հանգչեցնէ հոգին համեստ իր պաշտօնէին եւ երկնային մխիթարութիւն պարգեւէ այրիացեալ երէցկնոջ եւ իր ազգականներուն:

Կոմիտաս Սրբազանի մահով Մայր Աթոռը կը կորսնցնէ պարտաճանաչ ու շնորհաւատ հոգեւորական մը, որ իր պաշտօնավարութեան ամբողջ տնօրդութեան հոգեւին սիրեց իր գործն ու հօտը, փոխադարձաբար սիրուելով ու յարգուելով անկէ:

Հոգեհանգստեան յատուկ կարգ կատարուեցաւ Հանգուցեալ Սրբազանի հոգւոյն Երուսաղէմի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, Կիրակի, 7 Դեկտ.ին, յաւարտ Ս. Պատարագի:

Հանգիստ յաւիտենական՝ խոնջած իր ոսկորներուն եւ երանութիւն յաւերժական՝ առաքինազարդ իր հոգիին: